

15- Beşinci hasaret: Hayat-ı ebediye esasatını ve saadet-i uhreviye levazimatını tedarik etmek için verilen...

Beşinci hasaret: Hayat-ı ebediye esasatını ve saadet-i uhreviye levazimatını tedarik etmek için verilen akıl, kalp, göz ve dil gibi güzel hediye-i Rahmaniye, cehennem kapılarını sana açacak çirkin bir surete çevirmektir.

“Hayat-ı ebediye esasatını ve saadet-i uhreviye levazimatını tedarik etmek için verilen...”

Bu ifade, **insana verilen aza ve latifelerin asıl maksadını** bildirir.

- **Akıl:** Rahmet hazinelerini ve hikmet definelerini açan bir anahtar
- **Kalp:** Allah'ı sevmek, O'na bağlanmak için
- **Göz:** İbretle bakmak, sanat-ı İlâhîyi okumak için
- **Dil:** Şükür, dua ve hakikati ifade etmek için

Yani bu cihazların tamamı, **dünya için değil; ahiret için sermaye** olarak verilmiştir.

“Güzel hediye-i Rahmaniye”

Burada çok ince bir vurgu var: Bu cihazlar **hak edilmiş değil, Rahmân isminin bir hediyesidir.**

Hediye oluşları, onların sahibinin insan değil Allah olduğunu; dolayısıyla keyfî değil, veriliş maksadına uygun kullanılmaları gerektiğini gösterir. Bu cihazlar, insanın eline bırakılmış başıboş imkânlar değil; emanet edilmiş kıymetli sermayelerdir.

Bu ilâhî hediyeler yalnızca ahiret için değil, **dünya nimetlerinden istifade etmeye de medar** kılınmıştır. Akıl ile insan geçimini düzenler, ilmi ve sanatı geliştirir; göz ile rızkı tanır, güzelliği fark eder; dil ile insanlarla irtibat kurar; kalp ile hayata mânâ ve ünsiyet kazandırır. Demek ki dünya, bu cihazlarla terk edilmek için değil; emanet şuuru içinde yaşanmak için

verilmiştir.

Aynı hediyeler, insana **yüksek bir makam** da kazandırır.

Akıl, imanla ve hikmetle çalıştığında kâinatın kapılarını açan bir anahtar olur; varlıkları mânâsızlıktan kurtarır, her şeyi yerli yerine koyar.

Göz, kâinatı baştan başa bir kitap gibi okuyup, ilâhî sanatları temaşa eden kütüphane-i ilâhiyenin mütefennin bir nâzırı makamına yükselir.

Dil, rahmet hazinelerinin anahtarı olan şükür, dua ve hak sözle hazine-i hâssa-i rahmetin nâzırı olur.

Akıl, göz ve dil; kendi seviyelerinin altında çalıştırıldığında insan için bir yük ve hasaret olurken, verilmiş maksadına uygun kullanıldığında çok büyük bir hediye, hatta ebedî saadetin anahtarı hâline gelir.

“Cehennem kapılarını sana açacak çirkin bir surete çevirmek”

“**Cehennem kapılarını sana açacak çirkin bir surete çevirmek**” ifadesi, yalnızca ahiretteki azabı değil; **dünyada başlayan bir cehennem hâlini de** birlikte haber verir. Çünkü ilâhî hediyeler yanlış istikamette kullanıldığında, ceza yalnız öteye bırakılmaz; insan daha bu dünyada bunun acı neticesini yaşamaya başlar.

Akıl, hakikati bulmak için verilmişken inkârın, hilenin ve nefsin müdafaasına koşulduğunda; artık sahibini rahatlatan bir rehber değil, **şüphe üreten, kurcalayan, durmadan itiraz eden meş’um bir işkence âleti** hâline gelir. İnsan kaçmak istese de akıl susmaz; gece gündüz soru üretir, her lezzeti zehirler, her huzuru kemirir. Böylece akıl, sahibini aydınlatan bir nur değil, içten içe yakan bir azap olur.

Kalp, Allah’a dayanmak ve O’na güvenmek için yaratılmışken fânîlere bağlandığında; sevileni kaybetme korkusu, terk edilme endişesi ve doymaz bir arzuya mahkûm olur. Sevgi, huzur kaynağı olmaktan çıkar; **sürekli yaralayan, kanatan bir acıya** dönüşür. Kalp artık sükûnet bulmaz; sevdikçe daha çok yanar, bağlandıkça daha çok korkar.

Göz, ibret almak ve hikmeti görmek için verilmişken şehvet ve hasedin emrine girdiğinde; gördüğü her şeyle iştahı kabaran, fakat hiçbir şeyle doymayan **bir tacizciye** dönüşür. Bakış, ruhu yükseltmez; bilakis kalbi kirletir, nefsi azdırır, insanı kendi iç âleminde rahatsız eden bir hâle sokar. Göz, zevk değil; **sürekli tahrik eden bir huzursuzluk kaynağı** olur.

Dil, yanlış makamda kullanıldığında **mideye bir tavla kapıcısı** olur; “ye, tat, kaçırma” diyerek ölçüyü bozar, helâl-haram ve ihtiyaç sınırını unutturur. Kapıyı kontrolsüz açtığı için nimet lezzet olmaktan çıkar, mide yorulur, insan huzursuzlaşır. Nimetin şükre dönüşmesine

engel olur. Mideden kalbe yükselmesi gereken manevî kazancı durdurur. Böylece yemek yenir ama ruh aç kalır.

- Aynı **akıl**, cennete anahtar olacakken; inkâr ve nefsin emrine girdiğinde **cehenneme kapı açan bir alet** hâline gelir.
- Aynı **kalp**, rahmete mazhar olacakken; fânîlere bağlandığında **ayrılığın ve korkunun ateşini yakan bir ocak** olur.
- Aynı **göz**, ibretle bakıp hakikati okuyacakken; şehvet ve hasetle baktığında **ruhu kirleten bir fitne penceresine dönüşür**.
- Aynı **dil**, şükür ve dua ile rahmet hazinesini açacakken; yalan ve isyanla **mideye kapıcı, hayata yasağcı olan bir bela** kesilir.

Demek ki mesele aletlerde değil; **hangi istikamette ve hangi makamda kullanıldıklarındadır.**

Uhrevî cehennem ise bu yanlış kullanımın ebedî neticesidir. Ebedî saadet için verilen akıl, göz ve dil; ebed aleyhine çalıştırılmış, rahmet anahtarları isyan aletine çevrilmiştir. Artık mesele bir hata değil, **emanete hıyanet** hâline gelir. Aynı akıl imanla cennete götüreceksen inkârla cehenneme kapı açar; aynı göz ibretle cennet manzaralarına liyakat kazanacakken haramla ateşe şahit olur; aynı dil şükürle rahmete nâzır olacakken, isyanla azaba müstahak olur. Bu defa azap geçici değil, **sonu olmayan bir netice** hâline gelir.

Demek ki “çirkin surete çevirmek” yalnız ahiretteki bir hâl değildir; **dünyada başlayan, ahirette tamamlanan bir felakettir.** İlâhî hediyeler ya insanı iki cennete—dünya huzuruna ve ahiret saadetine—taşır, ya da yanlış istikametle iki cehennem kapısını aralar. Fark, hediyein büyüklüğünde değil; **istikametinin doğruluğundadır.**